

زمان و مکان مناسب دعا

ذخیره مقاله با فرمت پی‌دی‌اف

کلیدواژه: دعا، زمان، مکه، مکان، جمعه، نزول، باران.

پرسش: آیا طلب خواسته‌هایمان از پروردگار، مقید به زمان و مکان نیست! یا باید در زمان‌ها و مکان‌های خاصی این خواسته‌ها را از خدا طلب کنیم؟

پاسخ: ارتباط با خدا مشروط به زمان و مکان خاصی نیست، بلکه آنچه در ارتباط با خدا مهم است، این است که دعا از صمیم قلب بوده و همراه با اخلاص کامل و احساس نیاز شخص به درگاه خدای مهربان باشد. با این وجود، به جهت فضیلت و عظمت برخی زمان‌ها و مکان‌ها، در روایات اشاره شده است که دعا در آن محدوده‌های زمانی و مکانی، بیشتر در معرض اجابت خواهد بود؛ مانند: دعا هنگام نزول باران، در شب و روز جمعه، در مکه و حوالی آن، کنار مزار امام حسین (علیه‌السلام).

فهرست مندرجات

- ۱ - شرط زمان و مکان در دعا
- ۲ - زمان‌های مناسب برای دعا
 - ۲.۱ - هنگام نزول باران
 - ۲.۱.۱ - روایت امام علی
 - ۲.۱.۲ - روایت امام صادق
 - ۲.۲ - بعد از نماز واجب
 - ۲.۳ - میان اذان و اقامه
 - ۲.۴ - در حال رکوع یا سجود
 - ۲.۵ - شب و روز جمعه
- ۳ - مکان‌های مناسب برای دعا
 - ۳.۱ - مکه و حوالی آن
 - ۳.۲ - کنار قبر امام حسین
- ۴ - پانویس
- ۵ - منبع

شرط زمان و مکان در دعا

[ویرایش]

در مرحله اول باید گفت؛ ارتباط با خدا مشروط به زمان و مکان خاصی نیست، بلکه آنچه در ارتباط با خدا مهم است، این است که دعا از صمیم قلب بوده و همراه با اخلاص کامل و احساس نیاز شخص به درگاه خدای مهربان باشد. اگر دعا تنها و

تنها متوجه به خدا باشد و در آن شرک و ریا وجود نداشته باشد، بدون شک، خداوند متعال دیر یا زود آن را اجابت خواهد کرد.^[۱]

خداوند متعال در قرآن فرمود: «هنگامی که بندگانم از تو درباره من پرسند، (بگو): یقیناً من نزدیکم، دعای دعا کننده را زمانی که مرا بخواند اجابت می‌کنم؛ پس باید دعوتم را بپذیرند و به من ایمان آورند، تا (به حق و حقیقت) راه یابند (و به مقصد اعلی برسند)».^[۲]

این آیه و آیات دیگر نشانگر آن است که هر کس در هر زمان و هر مکان می‌تواند با یگانه معبود خود ارتباط برقرار نماید. البته آن گاه که قلبی می‌شکند، اشکی می‌ریزد و دل به شوق وصال معشوق ره می‌پوید، می‌توان اذعان نمود که این لحظه، شیرین‌ترین لحظه عبادت است و دل شکسته بنده قیمت پیدا کرده و خریداری همچون خدا دارد. نتیجه آن که هر زمان و هر مکان می‌توان با معبود خود ارتباط برقرار نمود و از او طلب کرد هر آنچه را که دل طلبد. با این وجود در روایات زمان‌ها و مکان‌هایی را - به جهت فضیلت و عظمت آن زمان و مکان - برای خواندن دعا سفارش شده است که در این جا به برخی از آنها اشاره می‌شود:

زمان‌های مناسب برای دعا

[ویرایش]

← هنگام نزول باران

دلیل کلی آن را بنابر آنچه در آیات قرآن و روایات آمده است، می‌توان آن دانست که باران، نشانی از رحمت پروردگار است و اکنون که در رحمت خدا باز شده، امید بیشتری برای استجابت دعا هست. در این جا به برخی از آیات و روایاتی که در این زمینه رسیده است، ذکر می‌شود:

«او کسی است که بادها را پیش از (باران) رحمت، به بشارت فرستاد و از آسمان، آب پاک کننده فرو فرستادیم».^[۳] «و از نشانه‌های او است که بادها را مژده دهنده می‌فرستد تا شما را از رحمت خویش بچشانند».^[۴] که مقصود همان نزول باران است.^[۵]

←← روایت امام علی

امام علی (علیه‌السلام) فرمود: «دعا را در چهار مورد غنیمت بدانید: هنگام خواندن قرآن، موقع گفتن اذان، هنگام نزول باران و زمانی که دو سپاه رو در روی هم برای جهاد قرار می‌گیرند».^[۶]

در روایتی امام صادق (علیه‌السلام) به نقل از پدرشان می‌فرماید: «علی (علیه‌السلام) در اولین بارانی که در هر سال می‌بارید در زیر آن قرار می‌گرفت تا سر و ریش و لباسش خیس می‌شد، وقتی از حضرت می‌خواستند زیر سقف یا سایبانی، برای پرهیز از خیس شدن، بروند، می‌فرمود: این آبی است که به عرش خداوند نزدیک است».^[۷]

←← روایت امام صادق

امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: «در چهار وقت به دنبال دعا باشید: وزش باد، زوال سایه‌ها(که همان ظهر شرعی است)، نزول باران و هنگام ریزش اولین قطره از خون شهید ، چون در این اوقات، درهای آسمان گشوده خواهد شد».^[۸]

← بعد از نماز واجب

امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: «سه وقت است که در آن، برای استجاب دعا حجاب و مانعی از جانب خداوند نیست: دعا بعد از نماز واجب ، هنگام فرود آمدن باران، ظاهر شدن نشانه‌ای از نشانه‌های قدرت پروردگار در زمین که بر خلاف طبیعت و عادت باشد».^[۹]

← میان اذان و اقامه

در روایت آمده است که میان اذان و اقامه در حالت نشسته این دعا خوانده شود: «اللهم اجعل قلبی بارا و عیشی قارا و رزقی دارا و اجعل لی عند قبر نبيک قرارا و مستقرا»؛^[۱۰] خدایا! به من قلب سالم و زندگی روشن و روزی فراوان عنایت کن، و برایم در جوار قبر پیامبر خود قرار گاهی قرار ده.

← در حال رکوع یا سجود

امام صادق (علیه‌السلام) - در پاسخ به سعید بن یسار که پرسید در حال رکوع یا سجود دعا کنم؟ - فرمود: «آری، در حال سجود دعا کن؛ زیرا نزدیک‌ترین زمان بنده به خداوند زمانی است که در سجده است. (در آن حال) برای دنیا و آخرت به درگاه خداوند عزوجل دعا کن».^[۱۱]

← شب و روز جمعه

شب و روز جمعه در بین ایام هفته از امتیاز و شرافت خاصی برخوردار است. پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) : « جمعه ، سرور ایام است و خداوند در آن حسنات را مضاعف و گناهان و معاصی را محو می‌کند، درجات مؤمنان را بالا می‌برد، دعاها را مستجاب می‌کند، حوائج را بر آورده می‌کند».^[۱۲]

امام صادق (علیه‌السلام) : «همانا بنده مؤمن گاه از خدای متعال حاجتی می‌طلبد، و خداوند برآوردن حاجتش را که درخواست نموده تا روز جمعه به تاخیر می‌اندازد تا او را به زیادتیهایی که در روز جمعه کرامت می‌فرماید مخصوص گرداند».^[۱۳]

مکان‌های مناسب برای دعا

[ویرایش]

برخی از مکان‌هایی که برای دعا سفارش شده، عبارت‌اند از:

← مکه و حوالی آن

پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) : «دست‌ها جز در هفت جا (به دعا) بلند نمی‌شوند: (مقصود، آن است که این هفت جا در مکه و حوالی آن، مکان اجابت دعا هستند.)

۱. هنگام شروع نماز، ۲. هنگام داخل شدن به مسجد الحرام و دیدن خانه کعبه ، ۳. هنگام ایستادن بر صفا ، ۴. هنگام ایستادن بر مروه ، ۵. هنگام وقوف با مردم در شامگاه عرفه ، ۶. در جمع (مزدلفه) و مقامین ، ۷. هنگام رمی جمره. [۱۴]

← کنار قبر امام حسین

امام صادق (علیه‌السلام): «هر کس به خاطر خدا و در راه خدا، قبر حسین (علیه‌السلام) را زیارت کند، خداوند، او را از آتش دوزخ می‌رهاند و در آن هولناک‌ترین روز (قیامت) او را در امن و امان می‌دارد و هر حاجتی از حوایج دنیا و آخرت که از خدا بخواهد، به او عطا می‌کند». [۱۵]

روایت شده است که امام صادق (علیه‌السلام) به دردی مبتلا شد. پس دستور داد که از مال او شخصی را اجیر کنند تا نزد قبر حسین (علیه‌السلام) برایش دعا کند. مردی از غلامان ایشان بیرون رفت. دم در، مرد دیگری را دید و برایش گفت که امام (علیه‌السلام) به او چه دستور داده است. آن مرد گفت: من می‌روم؛ اما حسین (علیه‌السلام)، امامی است که اطاعتش واجب است و خود ایشان (امام صادق) نیز امامی است که اطاعتش واجب است. این، چگونه است؟ غلام، نزد آقايش بازگشت و سخن آن مرد را برای امام (علیه‌السلام) بازگفت. ایشان فرمود: «درست است؛ اما او نمی‌داند که خداوند متعال را مکان‌هایی است که در آن جاها، دعا مستجاب می‌شود و آن مکان (قبر حسین (علیه‌السلام)) یکی از این مکان‌ها است». [۱۶]

امام هادی (علیه‌السلام) : «اماکنی هست که خدا دوست دارد در آنها به درگاهش دعا شود تا اجابت کند و حائر حسین (علیه‌السلام) یکی از این اماکن است». [۱۷]

پانویس

[ویرایش]

- ↑ مدرسی، سید محمدتقی، تفسیر هدایت، ج۱، ص۳۱۷، گروه مترجمان، مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۷۷ش.
- ↑ بقره/سوره ۲، آیه ۱۸۶.
- ↑ فرقان/سوره ۲۵، آیه ۴۸.
- ↑ روم/سوره ۳۰، آیه ۴۶.
- ↑ طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۸، ص ۴۸۳، تهران، انتشارات ناصر خسرو، ۱۳۷۲ش.
- ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۲، ص ۴۷۷، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق.

۷. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۸، ص ۲۳۹، تهران، دار الکتب الاسلامیة، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق.
۸. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۲، ص ۴۷۶، تهران، دار الکتب الاسلامیة، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق.
۹. ↑ طوسی، محمد بن الحسن، الامالی، ص ۲۸۰، قم، دار الثقافة، ۱۴۱۴ق.
۱۰. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۳، ص ۳۰۸.
۱۱. ↑ محدث نوری، حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۴، ص ۴۶۳، قم، مؤسسه آل البيت (علیه‌السلام)، چاپ اول، ۱۴۰۸ق.
۱۲. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۳، ص ۴۱۴.
۱۳. ↑ کلینی، محمد بن یعقوب، کافی، ج ۲، ص ۴۹۰.
۱۴. ↑ طبرانی، سلیمان بن احمد، المعجم الكبير، ج ۱۱، ص ۳۸۵، قاهره، مكتبة ابن تیمیة، چاپ دوم، ۱۴۱۵ق.
۱۵. ↑ ابن قولویه، جعفر بن محمد، کامل الزیارات، ص ۱۴۶، نجف اشرف، دار المرتضویة، چاپ اول، ۱۳۵۶ش.
۱۶. ↑ ابن فهد حلی، جمال الدین احمد بن محمد، عدة الداعی و نجاح الساعی، ص ۵۷، بی جا، دار الکتب الاسلامی، چاپ اول، ۱۴۰۷ق.
۱۷. ↑ ابن مشهدی، محمد بن جعفر، المزار الكبير، ص ۵۹۵، قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ اول، ۱۴۱۹ق.

منبع

[ویرایش]

پایگاه اسلام کوئست، برگرفته از مقاله «زمان و مکان مناسب دعا»، تاریخ بازبایی ۱۳۹۴/۰۶/۲۷.

- سیاست و ضوابط: ویکی پرسش به دنبال سازمان‌دهی و مستندسازی پرسش‌های دینی است و متکی بر توان طلاب حوزه‌های قم، نجف و مشهد می‌باشد.
-